

نگاهی به سلاح و مهمات؛ مرگ آفرینی در اعتراضات جاری

در اعتراضات سراسری جاری در ایران بیش از قبل شاهد حضور نیروهای وابسته به فرماندهی انتظامی (فراجا) بخصوص یگان های ویژه بودیم. در کنار این نیروها اعضای گردان های امنیتی امام علی که وابسته به نیروی مقاومت بسیج و در نهایت تحت فرماندهی نیروی زمینی سپاه پاسداران هستند عمده ترین نقش را در سرکوب معترضان غیرمسلح ایفا کردند.

علاوه بر تجهیزات متداول ضد شورش مانند گازهای اشک آور، اسپری های فلفل، شوکر برقی و باتوم، نیروهای سرکوبگر از ادوات دیگری نیز استفاده کردند که بعضا مرگ آور بودند.

سردار حسین اشتری، فرمانده فراجا در سخنان خود در نمازجمه ۱۵ مهرماه ۱۴۰۱ با سلب مسئولیت از نیروهای تحت امر خود در قتل معترضان، معترضان، مدعی شده بود " همکاران بنده در میدان سلاح ندارند و از شکاری و گلوله های پلاستیکی استفاده می شود."

دادگستر، بانک اطلاعاتی ناقضان حقوق بشر در جمع بندی از این تحقیق، معتقد است ادعای عدم مسلح بودن نیروهای در صحنه به سلاح مرگبار پذیرفتنی نیست چون همانطور که اشاره شد نحوه استفاده از سلاح مهمتر از مشخصات فنی آن است بنابراین نیروهای سرکوب از سلاح ها به شکل مرگبار استفاده می کنند.

دادگستر بعنوان یکی از توابع [مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران](#)، با جمع آوری مستندات، بهره گیری از نظریات متخصصان سلاح و همینطور پزشکان صاحب نظر در مطلب پیش رو تلاش می کند خلاف واقع بودن اظهارات فرمانده فراجا را نمایان کند.

info@spreadingjustice.org

اسلحه پینت بال

اسلحه پینت بال که در بازار نیز قابل خرید و فروش است بعنوان یک سلاح برای بازی یا استفاده در باشگاه طراحی شده است. این اسلحه که عمدتاً از جنس آلومینیوم است با انواع گازها از جمله گاز CO2 - هوای فشرده و یا نیتروژن عمل میکند.

کالیبر این سلاح ۰.۶۸ است، دارای برد تقریبی ۴۵ متر است و در هر بار لود شدن میتواند تا ۲۰۰ گلوله را در خود جای دهد و بصورت نیمه اتومات عمل کند.

اسلحه پینت بال در دسته بندی سلاح های مرگبار قرار نمی گیرد اما موارد متعددی گزارش در اختیار دادگستر قرار گرفته است که نشان می دهد نیروهایی که عمدتاً بر اساس یونیفورم وابسته به فراجا هستند بصورت هدف گیری اعضای حساس مانند صورت معترضان از آن استفاده می کنند که در موارد باعث ایراد جراحت بخصوص در ناحیه چشم شده است. دادگستر استفاده خطرناک از سلاح را در تهران، مشهد، رشت، کرج و سنجید مستند کرده است.

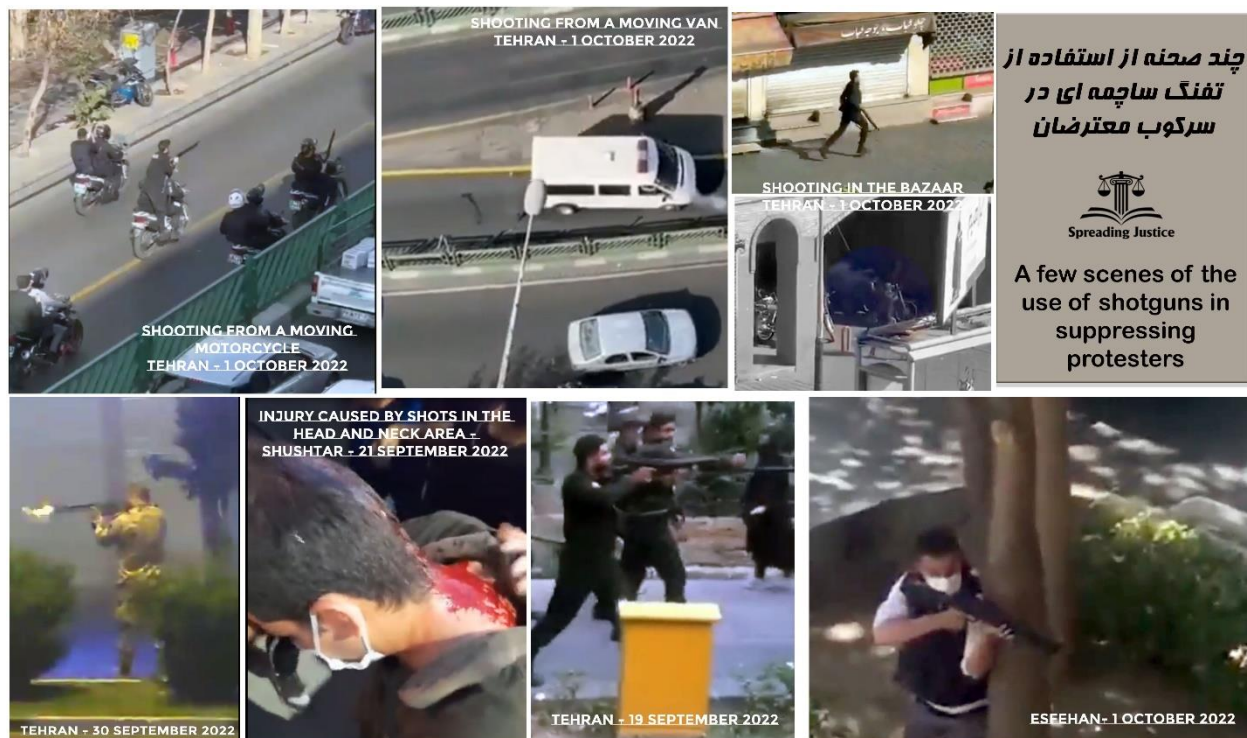
سلاح ساچمه زنی

سلاح یا تفنگ ساچمه‌زنی یا یا شات‌گان نوعی تفنگ است که دارای لوله فاقد خان بوده و در هر نوبت تیراندازی تعداد زیادی ساچمه کوچک را بسوی هدف شلیک می‌کند. این گونه تفنگ معمولاً در شکار و ورزش و گاه در جنگ و برای نیروهای انتظامی بکار می‌رود. برد تفنگ ساچمه‌زنی معمولاً از ۱۰۰ متر تجاوز نمی‌کند. اغلب تفنگهای دولول در این گروه قرار می‌گیرند.

فشنگ تفنگ ساچمه‌زنی معمولاً پوکه مقوایی یا پلاستیک دارد و اندازه آن با عددی بیان می‌شود که گاه در فارسی، به قیاس از تفنگ گلوله‌زنی، کالیبر خوانده می‌شود

سلاح ساچمه زن معمولاً به شکل اسلحه کمرشکن یا کمری وجود دارد اما به نظر می‌آید تنها مورد استفاده آن در مواجهه با معترضان از نوع کمرشکن یا لوله بلند است.

این سلاح بیشترین سلاحی است که بصورت سیستماتیک در مواجهه با معترضان اخیر در شهرهای مختلف توسط نیروهای لباس شخصی یا یونیفورم پوش فراجا استفاده شده است.

بر اساس مستندات گردآوری شده دادگستر بیشترین فشنگ مورد استفاده در این سلاح‌ها در اعتراضات اخیر گلوله‌های ۱۲ میلیمتری یا چارپاره بوده که معمولاً ۹ ساچمه را در خود جای می‌دهد و در صورت استفاده از فاصله کمتر از ۴۰ متر می‌تواند مرگ‌آور باشد.

دادگستر بر اساس بررسی سند پزشکی قانونی و گفتگو با شاهدین مرگ محمد جواد زاهدی در شهر ساری را بر اساس استفاده نیروی فراجا از این نوع سلاح تشخیص داده است.

پرونده قتل محمد جواد زاهدی

در ساری

تصاویر پیکر او نشان می دهد هدف اصابت تعداد زیادی گلوله ساچمه به نقاط مختلف بدن از جمله سر قرار گرفته است. سند پزشکی قانونی تایید می کند که گلوله های سلاح ساچمه ای باعث مرگ او شده است.

The case of Mohammad Javad Zahedi in Sari city

The pictures of his body show that he was hit by a large number of shots in different parts of his body, including his head. The medical examiner's report confirms that he was killed by shotgun pellets.

همینطور دادگستر دست کم با سه پزشک که مجروحان حوادث اخیر را درمان کرده اند گفتگو کرده است. بر اساس شهادت این پزشکان تعداد زیادی از معترضان که فقط سه پزشک مورد اشاره در شهرهای تهران و رشت و کرج بر اساس تجربه مستقیم خود بیش از ۸۰ مورد گزارش کردند بوسیله اصابت ساچمه زخمی شده بودند.

بر اساس شهادت ها و مستندات تصویری قابل اعتماد اصابت ساچمه الزاما مربوط به پایین تنه معترضان نبوده بلکه به نقاط مختلف بدن از صورت تا بالا تنه وجود داشته است.

این مهم نشان می دهد برخلاف اظهارات مسئولین انتظامی نیروهای حاضر در صحنه بصورت بی ضابطه و بدون

ملاحظه با شلیک کور به سمت معترضان از این سلاح که می تواند مرگ آور باشد استفاده کرده اند.

علاوه بر مهمات فاقد نام برند، دادگستر گلوله های استفاده شده ای را رویت کرده که وابسته به شرکت مهام که یک زیرمجموعه وزات دفاع ایران است را مستند کرده است.

تفنگ های تهاجمی خودکار

دادگستر در گزارشات دریافتی خود از استفاده از سلاح های جنگی عمدتاً با نام سه نوع سلاح روبرو شد.

۱- سلاح کلاشنیکف

۲- ژ ۳

۳- صیاد (اشتایبر اچ اس ۵۰)

با توجه به اینکه در مورد استفاده از سلاح صیاد مستندات کافی حاصل نشد نتیجه گیری در مورد استفاده از این سلاح به گزارشات بعدی موکول می شود، در ادامه به موضوع استفاده از کلاشنیکف و ژ ۳ در اعتراضات اخیر پرداخته می شود.

کلاشنیکف (به طور خلاصه: کلاش) خانواده ای از تفنگ های تهاجمی با «آتش تحت اختیار» است. این سلاح که با فشنگ های کالیبر ۷/۶۲×۳۹ تغذیه می شود با فشار غیرمستقیم گاز باروت مسلح شده و دارای برگه ناظم آتش سه وضعیتی است که سلاح را به ترتیب به سه حالت ضامن، رگبار و تک تیر درمی آورد.

برد مؤثر آن ۳۰۰ تا ۴۰۰ متر و برد مفید آن ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ متر است. حداکثر برد آن ۲۰۰۰ متر است. فشنگ این اسلحه جنگی ۳۹ میلی متر است.

سلاح دیگر در این رسته، هکلر و کخ ژ ۳ نام دارد که یک تفنگ جنگی اتوماتیک است و در ایران اختصاراً به نام ژ ۳ شناخته می شود، این سلاح دارای کالیبر ۷.۶۲ و گلوله های ۵۱ میلی متری است، برد مؤثر این سلاح ۴۰۰ تا ۵۰۰ متر است، خشابهای آن بین ۲۰ تا ۱۰۰ ظرفیت دارد و حدود ۵۵۰ گلوله در دقیقه قدرت آتش دارد.

هر چند دو سلاح بر خلاف اعتراضات قبلی کمتر مورد استفاده نیروی سرکوب قرار گرفته است، با اینحال در مواردی که مستند شده است از این سلاح ها از نوع کلاشنیکف در قتل عام جمعه سیاه زاهدان و سنج استفاده شده است و همینطور از ژ ۳ در واقعه زاهدان استفاده شده است.

بر اساس نظر پزشکی که دادگستر با آنان گفتگو کرده است اثر این سلاح را بر بدن برخی از قربانیان از جمله امید سارانی و متین قنبرزهی می توان دید.

همانطور که اشاره شد مرگ حدود ۹۰ معترض بلوچ در واقعه جمعه سیاه زاهدان بارزترین سند استفاده از این سلاح ها در مقابل معترضان تلقی می شود.

دادگستر با توجه به گستردگی اعتراضات در ۱۱۰ شهر و ۷۰ دانشگاه نمیتواند استفاده از این سلاح ها را یک امر غالب در نظر بگیرد اما قطعاً استفاده از آن را به عنوان سلاح مرگبار در مواجهه با معترضان در حداقل دو شهر تایید می کند.

جمعه سیاه زاهدان

به منظور نتیجه گیری در مورد نوع سلاح های مورد استفاده، دادگستر مشاهدات شاهدان از صحنه تیراندازی ۸ مهرماه زاهدان و همچنین شهادت آنها در مورد وضعیت اجساد را جمع آوری کرد.

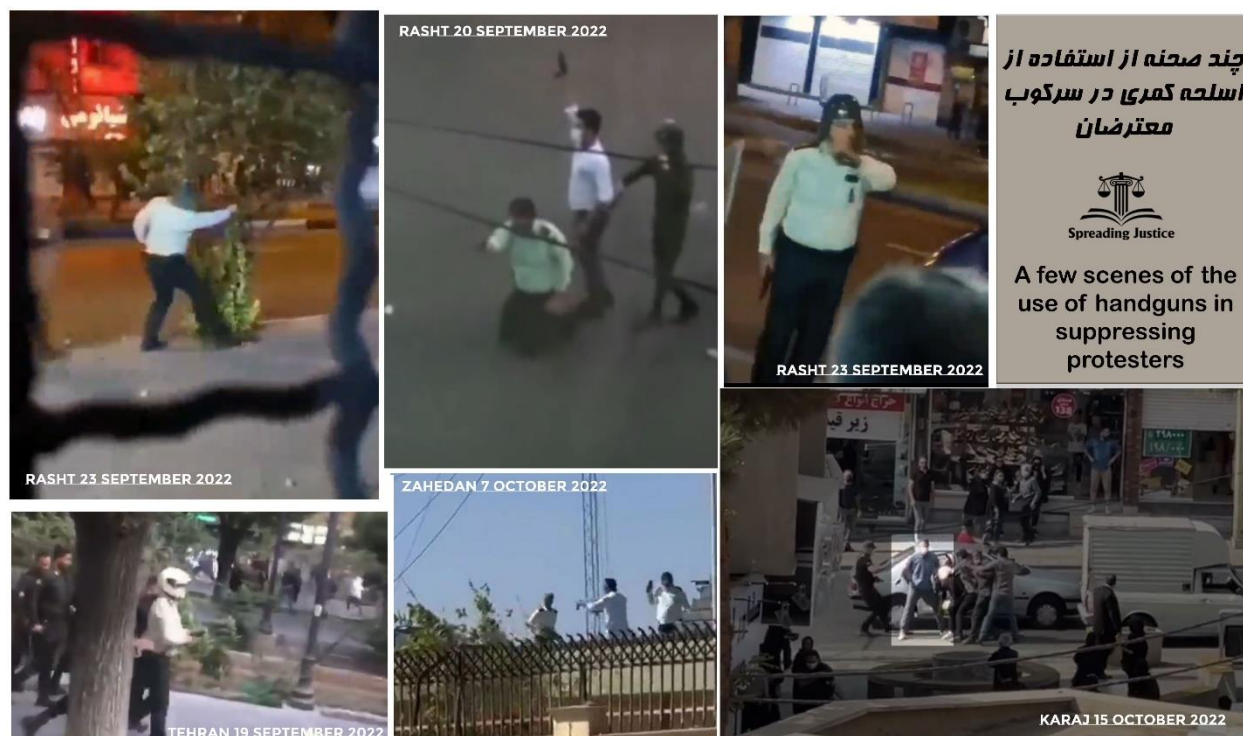

Massacre in Zahedan September 30

In order to determine the type of weapons used, Spreading Justice collected observations of witnesses from the scene of the shooting and also their testimony about the condition of the bodies.

سلاح کمري

سلاح کمري انواع گسترده اي دارد اما بر اساس گفتگو دادگستر با متخصصان، نوع متداول آن که در اختيار نيروهاي فراجا قرار دارد از نوع زيگ زاوئر آلماني است که در ايران به نام زعاف شناخته مي شود است. اين سلاح نيمه خودکار ۹ ميلي متری با فشار مستقيم گاز باروت مسلح و لوله آن با هوا خنک مي شود. اين سلاح در فاصله هاي کوتاه کاربرد دارد و خشاب آن معمولا ۸ تير را در خود جای مي دهد. سلاح هاي ديگري مانند تپانچه و انواع گلاک يا برتا نیز در دستگاه هاي نظامی استفاده مي شود که در اینجا به دليل عدم روئيت کاربرد آنها محل بررسی نيست. دادگستر با بررسی مستندات موجود ميتواند تاييد کند که اين سلاح مرگبار با نشانه گيري مستقيم معترضان حداقل در چهار محل زاهدان، کرج، رشت و تهران مورد استفاده يونيفورم پوش هاي فراجا قرار گرفته است. استفاده مستقيم از اين سلاح در برد کوتاه قطعا مرگبار است، با اينحال نظر به گستردگی اعتراضات دادگستر سيستماتيک بودن استفاده از آن را تاييد نمی کند اما قطعا در مواردی از آن عليه معترضان استفاده شده است.

چنانچه اطلاعات بیشتری در مورد سلاح و مهمان به کار رفته عليه معترضان دارید یا از هویت افرادی که از سلاح استفاده کرده اند آگاهی دارید با این نهاد تماس بگیرید و به آن برای تکمیل گزارشات خود کمک کنید.